

SUMARI: Paisatges espirituals. L'expressió pura, per *Oristama*. — El poder de la manilla, per *Josep Cardona, pure*. — Sol a muntanya, per *Ramon Ribera*. — Cròniques d'art. La pintura d'En Francesc Gimeno, per *Joan Matas*. — L'eterna obsessió, per *J. Vives i Borrell*. — Bibliografia. — De cara al futurisme. Poema de cacera, per *Esteve Serra*. — Barcelona-Sabadell, per *Armand Obiols*. — Noctàmbula, per *Jordi Arnaus*. — Tenebror, per *Jordi Anglada*. — Convoi-Natura, per *Joan Garriga i Manich*.

PAISATGES ESPIRITUALS

L'EXPRESSIÓ PURA

Fer escola, en el sentit de dogmatitzar un art, és la suprema aspiració que pot aconseguir un artista, creant el perill de convertir-se en un miratge cegador per als iniciats. Seguir una tendència no és obeir una pedagogia. La primera és passió, la segona ordre i raonament.

Entre dos grans creadors mai l'obra d'un s'assembla a la de l'altre; en canvi, sols manca descomptar la producció magna per a trobar-nos front una legió d'imitadors destres i minuciosos que res no diuen, que es repeteixen infinidament i per als que no ix una paraula de transparent emoció ni de condemna. — Hi ha una tonalitat de valoració que deu esparverar a l'artista: el gris. —

Mostrar-se per un art sensiblement lleuger, seria una trista cosa per la qual el temps hi passaria ràpid com el raig llumínic. Engolfar-se en transcendentalismes més científics i filosòfics que no purs equivaldria a emprar un llenguatge propi, especial, però poc entenedor, que sols es percebria a les oïdes com un soroll nou.

Cal que cada hu sia mostrat en la seva asciençada nuesa, ja que principi de l'art és la llibertat d'expressió i de plasmació.

Fer una obra, humil o de volada, però de contingut.

Que l'home assoleixi una grandesa olímpica o que tingui l'humilitat de parlar a un orb amb els ulls clucs. Però sempre que en les seves obres s'hi pugui descobrir un personal adorable intent.

ORIFLAMA.

EL PODER DE LA MANILLA

El Rector de Vilademunt, que era trem-pat com un orgue, es llevà un jorn de mal humor, perquè hagué esment que en sa feligresia, quieta i clara com un estany de muntanya, hi acabava d'arribar una onada de per avall.

El dia abans s'havien plantat a les cantonades d'aquells carrers rurals, uns pasquins vermells en els quals s'anunciava al poble, pel dia següent, la pràctica d'un orador de míting que de ciutat venia.

Tan tost si en aquell poble s'havia sentit mai altre predicador que el bon senyor Rector que no es cansava de repetir cada festa des del peu de l'altar: —Sigueu bons. No us faci set lo dels altres. Estimeu-vos com bons germans.

Parafrassejava, a voltes, al profeta Amós bo i dient,—fent un retret als rics:—«Ai de vosaltres, els qui descansen en llits daurats i us adormiu amb sons d'arpes d'or i us perfumeu i menjeu i bebeu tant com voleu fins a vessar de tot les vostres taules, sens recordar-vos dels famolencs; la vostra raça serà arrencada de soca-a-rel de la terra, si mentre nedeu en la abundància manca pa al vostre veí. Tal volta —segua dient feia poc— tal volta, molts que aixequen el puny per a amenaçar, alçarien la mà per a beneir, si al món hi hagués un dragma més de justícia i una mica més de caritat. Del qui havent-li llevat l'esperança de la herència del cel, vol saber en canvi què li donen a la terra, vindrà un dia, oh mals rics, que us espartarà el seu indolor. I ai també de vosaltres pobres desheredats, si no us sabeu resignar, pensant que al món hi ha d'haver rics i pobres; o resignar-vos, o, cada jorn

sereu més desgraciats, car qui mal té i mal se dona són dos mals». Així solia perorar, mantes vegades, aquell discret senyor Rector. Mes aquell dia al míting del mig de plaça, l'orador de trinca vingut de ciutat, tot ho va tergiversar. I aviat d'un cantó a l'altre de poble només es sentia dir: «Tot ric és un lladre, tot amo un tirà.» L'onada arribà fins a la Rectoria. El sagristà, el campaner, l'enterramorts i el manxaire de l'orga es confabularen per a cridar a comptes al Rector. Prou ha durat —diuen— la esclavitud i la misèria. Des d'avui al Rector se li han canviat els daus. Tenim pla bé la paella pel mànec per a arranjat-ho tot a nostre gust, car sense nosaltres el senyor Rector haurà de plegar. Ni creu, ni campanes, ni funerals, ni orga, ni res funcionarà si ens entoçudim i perseverem. No som els operaris del Rector obrers com els altres? Ha arribat la hora de reclamar els nostres drets, maleïtsiga!

En mig de l'atolondrament, tots volien parlar així al Rector. I a l'arribar al cancell de la Rectoria, cap gosava passar al davant pel respecte natural que li tenien d'anys. El més atrevit de tots fou el manxaire, el qual sense encomanar-se a Déu ni al diable s'encarà amb el senyor Rector per a dir-li, si bé fent una torta:—Miri, senyor Rector, jo no m'he queixat mai de res, però anit pensava que fa molts anys que manxo l'orga i sempre soc el mateix. Aquí té l'organista que ni treballa de bon troç com jo, i encara ho fa còmodament i com divertint-se polsant les tecles de l'orga i tinc entès que es fa molt bon sou. En canvi jo per una misèria, manxa que manxa, sempre a peu dret, ara tirant cap a la

dreta, ara cap a la esquerra. Vaja! això no és igualtat. Vull guanyar més. Hi tinc dret. Ho sent?...

El bon senyor Rector, endavant que havia sentit el sermó de la plaça, el deixà explicar per a respondre: —M'hi pensaré.

Al cap de dies cridà al manxaire i li digué: —Ja m'hi he pensat. Mira, l'organista no té cap inconvenient en canviar amb tu l'ofici i el benefici. Des d'avui pots posar-te a l'orga, tan repapat com vulguis, per a tocar. Ell serà el maxaire, tu l'organista i el seu sou serà el teu sou.

—Però, senyor, —respon el manxaire amatent—si no sé tocar.

—Ahl i a tu et sembla que el saber ell ço que tu no saps, no val alguna cosa?...

I el manxaire diu que es rascà el cap, pensant que també el Rector tenia certa raó. I resignat tornà a manxar bo i mormolant:—Quan torni a néixer apendré de solfa.

I el Rector, per la seva part, dant-se compte que amb el que guanyava el manxaire se l'havia de passar molt magre, no sabent de moment, com apujar-li el sou, resolgué convidar-lo a menjar coca i vi blanc amb els demés companys de servei parroquial en les festes grosses, i també

a fer plegats la manilla, alguna tarda llarga, en el recó íntim de la Rectoria. I la satisfacció sentida pel manxaire a la primera partida de manilla guanyada al Rector fou tan gran, que no pogué menys que sospirar sorollosament, esclafint una rialla: —Vaja, Mossèn Magí, això val tots els diners del món!

El Rector, barrejant nirviosament les cartes, preguntava: —Qui dóna ara?

—Ara dono jo —responia el manxaire.

—Doncs que donguis bé.

—Tan bé, senyor Rector, que si puc faré com l'apotecari d'Olot: tots els trumfos per a mí.

—Doncs, digues que no em deixaràs guanyar cap partida.

—Oh jo crec, senyor Rector—responia el manxaire— que en la manilla deu passar com en tots els jocs de la vida; no guanya sempre qui vol, sinó qui pot.

Mes com també és cert que al món qui no s'accontenta és perquè no vol, diu que el manxaire, malgrat el sermó de plaça, no té altra aspiració que la de poguer guanyar, de tant en tant, alguna manilla al Rector.

JOSEP CARDONA, PVRE.

SOL A MUNTANYA

*Ara que Montserrat somriu de festa
a la delícia clara del matí,
em dic : la joia pura es manifesta
perquè d'un lloc tan alt ve fins a mí.*

RAMON RIBERA.

CRÒNIQUES D'ART

La pintura d'En Francesc Gimeno

Heu's-aquí una pintura expressiva i valenta on la sensibilitat del senyor Gimeno s'hi manifesta allunyada de tot esforç i amb la fàcil vibració d'un pintor perfectament instintiu.

Sovint s'acusa a En Gimeno de pintor desigual en la ponderació d'estructures i tonalitats. I si en veritat la paleta d'aquest pintor apareix a voltes intermitent, sempre la visió inicial del paratge elegit per l'artista, mostra amb sinceritat l'encant misteriós de l'hora o encerts que si es vol no marxaran a una finalitat total de bellesa, però així que fins i tot amb forma imprecisa s'inicien, no deixen de proporcionar una certa delitança, com si tament aquells punts inicials de boniquesa, esdevinguessin de cop i volta una volior fantàstica de ocells, ràpidament esfumada en la joiosa i somnolent llangor de l'horitzó...

I quan intermitències d'aital naturalesa es fan tan bellament suggeridores, cal apuntar-les sense cap mena de reserva com a causes favorables encaminades a judicar no pas la deficiència, sinó l'excel·lència de l'artista.

Quan l'intenció—per dir-ho d'altra manera—parteix d'un principi elevador i aquest mateix principi embelleix l'intent, una sensació total de boniquesa s'ensenyoreix

de l'esperit com si en realitat l'expressió incompleta de l'artista en la seva obra, esdevingués al moment acabada i justa.

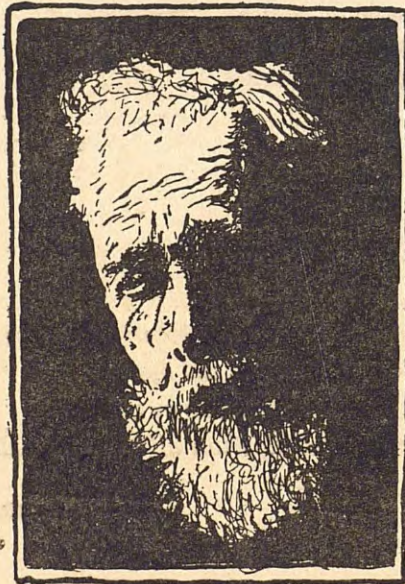
Aquest i no altre és el prestigi de certes obres del famós impressionisme.

I En Gimeno ho és de debò un impressionista. Ho assenjala evidentment la tan condensada visió que posseeix del natural i el mode en ell habitual d'encaixar amb poderosa eloqüència tota l'immensitat d'un paisatge en el cercle reduït d'una tauleta, la dimensió impossible de la qual, utilitzen l'immensa majoria dels pintors per a apuntacions només rudimentàries.

***

Amb tot i aparèixer a voltes inconclusa i tèrbola, trobem sempre en la pintura d'En Gimeno un segell suggestiu d'honradesa incomparable, pròpia dels pintors, avui escassos, de modalitat pregonament austera i del tot refractaris a les fineses especuladores del color. Les seves obres seran, si es vol, frases sovint inarticulades de la Naturalesa, però que sempre, en sa ferrenya textura, parlen persuasivament a l'ànima, evocant el poder majestuós del paisatge i la sincera compenetració de l'artista amb ell.

***

Aquestes notes de cap-al-tard a Girona, a Pedralbes, al Coll i port de Barcelona, on les facultats de plasmació emotiva d'En Gimeno, hi realitzen tot un prodigi de poesia altíssima, no reflexen d'aquest vellel simpàtic i dolç com un apòstol, son propi estat sentimental...?

***

La darrera exposició d'aquest artista valuós, celebrada en el Centre Català, re-

presentava aquest pomell de moments d'ànima deliciosos i fet pintura. Cal per la qual cosa expressar vivament nostra recança per l'indiferència extraviada del públic sal adellenc, que no ha sabut estimular amb ses adquisicions a l'eminent paisatgista, amb tot i presentar aquest un art de màxima consistència i donar per a la veritable ventatjoses facilitats.

JOAN MATAS.

L'ETERNA OBSESSIÓ

És ella, la de sempre, la obstinada, la formosament escultural i misteriosa...

Passa vora nostre, sempre a la moda, sempre impecable, sempre correcta i elegant. Somriu dèbilment, té els ulls ben blaus, el cabell negre, sedós, lluent. La boqueta menuda, com menuts són els seus peus, àgils, lleugers, que calcen sempre amb perfecta rigidesa cortisana. Tota la seva indumentària és seductora, distingida, de marcat valor. I aquell sombreroet a lo Maria Stuard li dóna una correcció exquisida, tota dignitat i noblesa, que no sembla sinó que sia una petita imatge de la gràcia més secular.

Sos perfums sensuals, forts, eròtics, i la seva mirada penetrant i inquieta, és lo que es recorda amb més fruïció i enyorament.

D'on la coneixem?... Qui serà?... On la sorprenguérem per cop primer?...

Tantseval. El cert és que aquesta inquietud que ens desperta, aquesta curiositat que sentim per ella, podem satisfer-la sovint i cada dia. Perquè la veiem a tot arreu cada dia que passa; al passeig, en el teatre, en el tranvia, en aquella balconada... I quan no, amb els ulls de l'ànima, la retrobem, la sentim, sempre divinament formosa i amb la mateixa majestat de sempiterna encantadora.

Aquesta seducció, aquesta sensualitat

que fa sentir-nos inconscientment aquesta dona de cada dia, és una corrent poderosa de felicitat i gaubança, és un secret voluble d'anímica complascència amorosa, que durarà inevitablement mentres duri la nostra desconeixença absoluta d'aquesta meravella i original dameta misteriosa.

Un dia vindrà, angoixós, fatal—que volem que trigui força—, que veurem a la nostra quimera d'avui vestida diferentment i amb una companyia al costat. Serà el marit, l'amant, el germà... Tant se'ns en dóna. Mes, ja haurem perdut l'encant, ja s'haurà acabat l'encís que ens esplaiava; i al fons de tot de l'ànima s'haurà extingit aquella divina flama d'adoració espiritual.

I és que haurà passat per la nostra displicència de curiosos apassionats, una miqueta de torbació i parèntesi, reconcentrat-nos amb una pàl·lida malinconia per l'enigma que creurem desxifrat.

I serà llavors que, per no fixar-nos més amb aquesta dameta dels ulls blaus i el cabell negre, tal vegada ja haurem caigut en la temptació benaurada d'embadalir-nos imperiosament per una altra delitosa majestat que també serà ella, la de sempre, la obstinada, la formosament escultural i misteriosa...

J. VIVES I BORRELL.

Del llibre *Evocacions*.

BIBLIOGRAFIA

EVOCACIONS,
per J. Vives i Borrell.

Així com en la poesia es complau en exterioritzar les emocions més íntimes, en aquest llibre de prosas la seva observació és ampla i complexa. En Vives i Borrell es fa interessant en els dos aspectes, però dintre de la diversitat d'emocions hi ha un caire tan viu i encisador alhora, que solament poden veure'l a reflexar els que hagin seguit la seva obra literària. I és que aquest escriptor copça amb la clivella del seu ull observador totes aquelles coses llunyes i que les creu dignes d'ésser esmentades. Aquesta fina observació que diu molt a favor de la seva cultura, alguns no l'hauran obirada, i és que cal tenir en compte que la espontània plasmació d'En Vives i Borrell mereix un estudi seriós, per tal de saber descobrir en els seus tre-

balls, l'ànima d'artista que ha sabut posar a l'escriure'ls. Les *Evocacions* d'En Vives i Borrell mereixen el nostre més sincer elogi i diem fent-li honor que són la veritable seqüència de les seves xamoses *Siluetes rusticanes*. — R.

COMPENDI D'EDUCACIÓ CIVIL,
per Ramon Rucabado.

De l'Ajuntament hem rebut un exemplar d'aquesta obra, distingida en els nostres Jocs Florals de l'any 1918. Tractant-se d'un treball de tan elevats mèrits i per ésser deguda a un pensador tan profund, considerem que el nostre estudi seria pàlid i mesquí i, per tant, ens concretarem solament a dir—i aquest és el millor elogi— que el *Compendi d'Educació Civil*, no pot mancar en les Escoles ni en les Biblioteques, doncs el considerem indispensable per a la completa perfecció moral dels ciutadans. — E. S.

De cara al futurisme

Poema de cacera

Abordatge de la roda al bordó.
Dring de picarols. Rellinar de cavall.
Li diuen, i s'hi enten, Blanc; però, no obstant,
no ho és, sols hi té les dents. Què hi farem,
potser ho era son pare.
Truc a la porta vetusta.
Cridar de goços.

SÓN CONILLERS.

Passos lleus.
Puny clos que truca a la meva MANDRA,
molta mandra, i més mandra.
Estic lligat al llit completament.
No em tempta el dia de caça.
No sé què és.
En canvi l'escalfor dels llençols em coacciona
terriblement.
Silenci.
Altra volta em criden.
Ara són unes espadenyas clavatejades
que ho han anunciat.
Definitivament, m'haig d'alçar.
Ho faig no cal dir amb recança.
Miro el buid que he deixat al resignat
matalàs.
I fins m'entristeixo.
Dring lleu de picarols.
Cavall que s'impacienta.
Xiular de vigilant.
Son. Mandra. Ensopiment.
Les bandes se m'entortolliguen capriciosament
a les cames.
Una petita dutxa d'aigua colònia al cap.
No ha estat res.
Més tard és com un camp llaurat.
Ho ha fet la pinta.
Obro el balcó.
Una llenca de lluna s'entreté en la meitat
del carrer.
Baixo per l'escala.
La casa està en silenci.

Al menjador, els companys beuen.
Es vi ranci.
Són uns paios.
S'ha escolat. He fet tard.
Una galeta, però, hi ha : aprofitem-la.
Hi ha també els sarrons.
Són uns sarrons.
I les escopetes, armes de foc.
Els goços sembla que vagin a sarau.
Partim. Aire fresc. Remors de picarols.
Cants de gall.
Ha cantat el gall.
La ciutat discreta es queda enrera.
No es mou.
Al cap de molt córrer (el cavall) hem atrapat
el sol.
S'aixeca amb molta mandra.
Solemnement—amb majestat.
Al cap de molt hem arribat al bosc.
M'han dat instruccions.
No les recordo.
Es diu que qui no compleix és punit.
Corredisses, moltes corredisses (aquest
nom no us faci recordar el fut-bol) són de
goços.
Crits, aldarull salvatge.
Un, dos, tres, quatre trets.
Han assassinat (no cap del'únic) un conill.

EL CONILL ÉS MORT.

Així successivament.
Hem dinat, hem menjat, hem begut, hem
jegtut.
Allò era deliciós (tot : menjar, beure i
jeure; sobretot això : jeure).
Després hem fumat.
Maleïda la gràcia : el cigar no tirava.
No en devia tenir ganes.
Potser no tenia força.
* * * vapor.
No se sap.

A la tarda hi ha hagut, altra volta, aldarull, etc.
 Així ha passat.
 I hem tornat a la ciutat.
 Indiscreta s'acostava.
 Hem arribat a casa.
 Mal humor, etc.
 Ja era fosc.
 L'endemà em digueren que havien tret el gaban del conill.

No vaig capir l'idea.
 Soc flac en psicologia.
 Després aparegué a taula, i desaparegué endrapat.
 Sols quedaren els seus restes mortals inexpugnables a l'humana persona.
 El conill és mort,
 Un goç els aprofità.
 Es terrible.
 Oh dissort! era una conilla.

ESTEVE SERRA.

Barcelona - Sabadell

A A. Ibáñez.

Ronda de Sant Pere.

No hi ha tabac.

Fa dies que plou.

Encara tinc el cap ple d'una classificació d'himenòpters

i de la síntesi del NH₃

Els trams tots plens

tenen els *trolleys* florits.

Apressaré el pas.

Estació Nord 1'22.

—Rera meu han tancat la taquilla.—

Ara pujaré al tren.

Vet-aquí una bella puel'la.

I. CLASSE.

Hi pujo.

Semblem immòbils

i el paisatge brunzent.

Ella té una mirada molt blava

i un llavi tot vermell.

Ara la mirada sembla més blava

perquè mira al cel.

Ella somriu.

Jo he esdevingut intensament roig.

EL REVISADOR M'HA FET PAGAR SUPLEMENT.

ARMAND OBIOLS.

Noctàmbula

Som a mitja nit i deambulo pel passeig . . . . .

El vigilant, en un pedriç, s'adorm.

La ciutat reposa confiada.

Passa a grans gambades un tranzeunt

i admira la meva calma . . .

Ara diria que el vigilant ronca.

En la finestrella d'una de les cases més altes

la llum somorta t r e m o l a.

La meva imaginació s'introdueix a la cambra :

IDIL·LI ? COMADRONA ? BAGULAIRE ?

Definitivament el vigilant ronca.

Els llums del passeig fan mala cara

i em dic : les arrels dels arbres
engoleixen el gas dels fanals i la
llum esdevé anèmica.

Llustreja i desapareixen els estels.

Passa la bota i xipolla el passeig.

Ara em dono compte que duc les sabates foradades.

Al lluny canta un gall i respon un altre i després un altre.

El nou jorn es desperta :

xerradissa d'ocells
sotragueig de carros matiners.

E L D I A E S P O S A L E S C A L C E S

JORDI ARNAUS.

Tenebror

La nit és **trista**. — Dalt del cel
brilla la lluna.
Cada llum sembla un estel
i els fanals tenen una
blanca claror esllanguida.

Ara tot és silenci...

La ciutat s'és adormida

dintre l'espai immens.

La lluna
la bruna

sent la tenebror de l'esperit
i plora dins el silenci de la nit;
les llàgrimes li van cara a v a l l
i constitueixen un degotall.

Dintre la blavor del cel
cada llàgrima és un estel !

JORDI ANGLADA.

Convoi - Natura

Correm . . . . .

El vent bufa empès per la doble velocitat.
El tren en porta una de les velocitats.
Un seguit de bolbes negres i punxoses.
Bolbes de carbó comprès...
La mà a la gorra, el coll alçat, l'abric tot
reinflant-se, hom se n'entra al vagó.

II. classe.

Tren correu.

C.^a del Nord.

7 i 1/2 matí.

Gener de 1921.

Fret únic. . . . . 3' sota 0'—

Blanc a terra de la gelada: el sol que surt.

Boira baixa a mig paisatge.—

Fem
una
pausa . . . . .

. . . . . i tornem.

Heu's-aquí un vagó del 900.

Un corredor llarguerut; la llum per les fi-
nestrelles és d'una intensitat meravellosa.

Els vidres glaçats.

Hi passo el dit... no marxa;

hi passo el mocador... no marxa;

el mocador mullat ha fet un troç de dis-
solució.

Esquerra del corredor...

quatre reservats . . . . . tancats.

OBRIM-LOS :

Una boira espessa impideix la visió.

Una fortor de 22 hs. es sent com a única.

Caldrà encendre una cigarreta.

C U T U B A S

—verí—
|

al mal un pitjor.

Consolem-nos amb el verí del tabac.

El verí és menys intensiu si el seu factor
és estranger, més que més si és argentí
(americà).

El fum del cigar em fa viure un epissodi
de «El Guante de la Muerte».

Heu's-aquí l'heroi a dintre segur que tro-
barà els traidors.

Seguim :

Els seients tots durs amb coixins blau-
verd C.^a del Nord; tres finestres; dues de
decoratives; una d'ample passa dels 20
mil·límetres.

Un llum d'oli . . . . . apagat.

De tant en tant pel vidre bombejat en cau
alguna gota. . . . .

Al pantaló del viatger una llàntia . . . . .

A la primera visió s'és enderrocat tot l'a-
mericanisme, trobo en els personatges un
marcat relleu d'espanyolisme.

Un home estirat sobre d'un banc; la boina
ha sigut sotmesa a les incomoditats del
viatge... o dels viatges?...

Mitja cara plena de pèl negre i lluent.

Un ull tancat.

Mitja boca i mig nas.

Defugim en tot la simetria.

L'altra meitat s'ofereix al dubte.

. . . . . està de cantó . . . . .

Cos més o menys proporcionat;

comes normals;

braços estirats; no passen del genoll;

de les funcions internes no tinc perquè
interessar-me.

Conjunt: home no defectuós i per tant res
de misteri.

Al davant una dona grossa i lletja, reposa
les 22 hores de viatge . . . . .

Al costat un altre home...

menja tranquil·la i pausadament una sar-
dina fresca; la mitja barra de pa fa que
l'acompanyi d'una manera meravellosa.

. . . . . i fujo.

Moviment instintiu, una mirada al paquet
de cigars,

llegeixo clarament : C U T U B A S .

Esverament terrible i comprensió de la fatalitat . . . els cigars són PORTUGUESOS. El portugalisme ha vençut a l'americanisme, però sobre de tot ha sigut envaït per la força d'un ensopit espanyolisme.

un clam alhora :
—¿ l'han mort ?...
i . . . . un . . .
—¡ ja fora hora ! . . .—
ha sortit a l'unisson.

La Pipa, oh recurs magnífic;
al cantó esquerra de la boca és més suggestiu . . . .
Ara la indiferència plana a la visió dels demés departaments.
Nota sobressortint :

Ultim departament.

Un frare amb sabates noves i groixudes;
llegeix el breviari tot vorejat d'or;
les ulleres petites fan d'esquer.
Al costat hi ha qui llegeix cridant i amb entusiasme els morts del Conflicté Social.

La màquina ha xiulat apesurada,
té el cansament doble :
el de les 27 hores . . . i el
de la càrrega feixuga de gent que van de cul-a-rera.
El frare amaga els ulls a les ulleres i el breviari es torna a oferir per a ésser llegit.

Un guàrdia civil,
brillen uns ulls. . . .
qui llegeix dóna una nova i contempla al militar.
Un gest de triomf;
ara és el frare qui escolta la ressenya; poc a poc a tots els interessa.
Hi ha una força de comunicació corprendora davant dels fets paorosos.
Els ulls a una tenen una visió sinistra;
ve el moment fatal,
la quietud es fa intensiva a tota força,

La pipa s'ha apagat,
encenc un mist,
la pipa crema,
el fum s'escampa,—obro la porta.
L'aire de fora, el sol tot groc i els pins que passen ara em tornen a la vida, després de 30 minuts d'un esclavatge inicú.
. . . . i a dintre uns dormen,
a dintre uns combaten,
a fora tot l'aire del matí respira idealitat,
completament exempta de partidarismes,

és

NATURA.

JOAN GARRIGA I MANICH.

